

Oponentský posudek na bakalářskou diplomovou práci

Terezy Knotové: Bosenská identita v postjugoslávské próze. Praha, 2014, 58 s.

Posluchačka se na závěr bakalářského studia rozhodla zpracovat velmi náročné téma, které je neobyčejně zajímavé z hlediska historického i současného literárního vývoje bosensko-hercegovského prostoru, leč komplexně nezpracované nejen v českém akademickém prostředí, ale i v dnešním postjugoslávském státu Bosna a Hercegovina.

Tereza Knotová v práci aplikovala své znalosti z literární komparatistiky v přístupu k tématu, zejména metodologicky, dále při stanovení teoretických východisek a definování podstatných znaků děl bosenských autorů, rovněž při analýze textů

Autorka, jak v úvodní kapitole vysvětluje, si je vědoma, že nemůže dojít k jednoznačnému shrnutí společných charakteristických znaků, ale spíše může vystopovat odraz bosenské reality v literárním zpracování, konkrétně v próze.

V úvodní kapitole také stanovuje kritéria výběru autorů a děl, pro současnou literaturu se jí zdrojem stal kvalitní literární časopis Sarajevske sveske, základním kritériem pro výběr autorů z období do rozpadu Jugoslávie je jejich literární zobrazení bosenské reality, či jejich bosenský původ nebo jejich bosenská adresa. Jak autorka uvádí, neřeší otázku, kdo se jako bosenský autor sám deklaruje, či nikoliv.

Práce je strukturovaná velmi promyšleně. Teoretický výklad pojmu národní literatury, kánonu a identity přináší solidní shrnutí pohledů významných českých, slovenských, jihoslovanských a západních vědců, nejen literárních (ze seznamu literatury „vypadl“ citovaný titul Harolda Blooma Kánon západní literatury, Praha, 2000). Na základě vysvětlení těchto zásadních pojmů pak konkrétně pracuje s literárním textem zvolených autorů. Na tuto kapitolu navazuje analýza obrazu Bosny ve vybraných dílech autorů zařazených do předjugoslávské a jugoslávské prózy, kam autorka řadí Branka Ćopiće, Borivoje Jevtiće a Isaka Samokovliju. Dále autorka vkládá teoretickou mezikapitolu o historickém románu, která uvozuje analýzu historismu Iva Andriće a Meši Selimoviće. Podle mého soudu, je tato část práce zpracována nejlépe.

Následující kapitola časově zahrnuje postjugoslávské období, které posluchačka stručně označuje Bosna „potom“. Tato část představuje velice náročný úkol jak po stránce samotného výběru autorů, tak také z hlediska interpretace textu. Teoretickou mezikapitolou, v níž se posluchačka zamýšlí nad tím, co je literární mýtus, otevírá pohled na současné bosenské autory, které dělí na ty, kteří tvoří doma (Miljenko Jergović, Dževad Karahasan a další) a na autory v exilu (David Albahari, Aleksandar Hemon, Adin Ljuca). Všechny analyzované ukázky prezentující obraz Bosny, či bosenství jsou velmi ilustrativní a autorka na nich přesvědčivě dokazuje své teze a předpoklady.

V závěrečném shrnutí autorka zobecňuje charakteristické rysy současné bosenské literatury, upozorňuje na rozpad mýtu rodiny zapříčiněný ztrátou rodiny ve válečném konfliktu, což má za následek ztrátu identity. Dalším rysem je ztráta jazyka a to jednak v návaznosti na ztrátu rodiny a neschopnost komunikace mezi členy společenství a jednak u exulantů, u nichž je ztráta jazyka spjatá s krizí autora jako umělce. Konstatuje, že po rozpadu

Jugoslávie se společná identita bosenských autorů ztrácí a jsou nuceni vzdát se části své osobnosti, když přestal existovat jejich společný domov.

Jako oponentka musím upozornit na několik nedokonalostí týkajících se jazykové stránky práce. Autorka při citaci srbského či bosenského textu neuvádí český překlad citace. Trochu nedbale pracuje se jmény autorů, jak autorů vědeckých prací tak i se jmény analyzovaných autorů, téměř všude uvádí pouze jejich příjmení, alespoň při prvním výskytu jména, by mělo být uvedeno také jméno křestní. Kromě výše zmíněného neuvedeného H. Blooma, postrádám v seznamu literatury také doslov Dušana Karpatského k Selimovićovu románu *Derviš a smrt*. Poslední výtka se týká občas použitých stylových prostředků nevyhovujících odbornému stylu, které jsou spíše žurnalistického až kolokviálního ražení.

Sumarizuji, že autorka předložila skutečně velmi solidně zpracovanou studii obrazu Bosny a literární výpovědi bosenských autorů, která se dotýká především nedávných politických událostí a jejich dopadu na obyvatele Bosny a Hercegoviny. Práce implicitně reflektuje sociologické, psychologické i existenciální dopady politické krize a válečných událostí na bosenskohercegovskou populaci. Jde o samostatně a originálně uchopené a zpracované navýsost aktuální téma, které je v literárněvědném kontextu v českém prostředí představeno poprvé.

Předložená diplomová práce vysoko převyšuje obvykle předkládané bakalářské práce. Jde o zdařilou práci s textem, autorka prokazuje nejen velkou schopnost porozumět literárnímu dílu, ale zároveň jej interpretovat a zařadit do kontextu světové literatury.

Práci doporučuji k veřejné obhajobě a navrhuji hodnocení klasifikačním stupněm výborně.

PhDr. Milada Nedvědová, Ph.D.

Katedra jihoslovanských a balkanistických studií

Filozofické fakulty UK v Praze

V Praze, 29. 1. 2014